

**ผลกระทบของการบริหารการพัฒนาตามแนวทางระบบเศรษฐกิจทุนนิยม
ผูกขาดต่อการทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย**

**The Impact of the Administration of Development on the Monopoly
Capitalist Economy System to Destroy the Value System in Thailand**

*สุริยจรัส เตชะตันนินสกุล**

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุของการบริหารการพัฒนาพัฒนาตามแนวทางระบบเศรษฐกิจทุนนิยมผูกขาดต่อการทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม ผลวิจัยพบว่า การพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาดมีอิทธิพลต่อการทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย เรียงลำดับจากมากไปน้อย ตามค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ กล่าวคือ 1) การทำลายทุนมนุษย์ 2) การทำลายทุนวัฒนธรรม 3) การทำลายความสมดุลของทุนกายภาพ 4) การทำลายทุนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) การทำลายทุนทางสังคม และ 6) การทำลายทุนสถาบัน โดยมีค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ เท่ากับ 0.819 , 0.799 , 0.694 , 0.517 , 0.338 และ 0.260 ตามลำดับ

คำสำคัญ: การบริหารการพัฒนา, ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมผูกขาด, ระบบคุณค่า, ทุนทางสังคม

Abstract

The research aims to study The Impact of the administration of development on the monopoly capitalist economy system To destroy the value system in Thailand. The research used a mixed methods research approach. The results of this research were as developed based capitalist economy with a monopolistic market structure influences on destroyed of the social values system in Thailand. Sort by Descending According to

*ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารศาสตร์ (การบริหารภาครัฐและเอกชน) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (2554) ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรนโยบายและการบริหารสาธารณะ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

the causal influence.1) the human capital destroy. 2) the cultural capital destroy 3) to destroy the balance of physical capital. 4) the natural capital and the environment destroy. 5) the social capital destroy. And 6) the institutional capital destroy. the causal influence of 0.819, 0.799, 0.694, 0.517, 0.338 and 0.260, respectively.

Keywords: The Administration of Development (A of D), Monopoly Capitalist Economy System, Value System, Social Capital

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบผสม (Mixed Economy) ใช้กลไกตลาด (Market Mechanisms) เป็นเครื่องมือหลักในการจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจมากกว่าอำนาจรัฐ แต่การจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจของไทย ก็ยังอยู่ภายใต้โครงสร้างตลาดแบบผูกขาด (Monopoly Market Structural) เกือบทุกตลาด ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และคณะ (2544: 37) ระบุว่า กลุ่มทุนผูกขาด ได้แก่ กลุ่มโทรคมนาคม กลุ่มเคมีภัณฑ์ กลุ่มน้ำมัน กลุ่มรถยนต์และจักรยานยนต์ กลุ่มปูนซิเมนต์ กลุ่มคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ประเด็นนี้ สุริยจิรัส เตชะตันมินสกุล (2554:85) กล่าวว่า นายทุนผูกขาดเอาเปรียบคนชั้นกลางถึงล่าง คือ ต้องซื้อสินค้าและบริการราคาแพง ขายสินค้าราคาถูก กู้เงินเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง ฝากเงินได้รับดอกเบี้ยในอัตราต่ำ และมีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือน

นอกจากนั้น ประเสริฐ ยังปากน้ำ (2551 หน้า 4) ได้ระบุ ถึงความผิดพลาดที่เกิดจากยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาด ไว้ว่าสาเหตุคือ การพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยนี้ ได้ส่งผลกระทบต่อ “การพึ่งตนเอง” ของชุมชนในชนบทไทย ในที่สุดคนวัยแรงงานต่างอพยพเดินทางไปทำงานในภาคอุตสาหกรรมในเมืองใหญ่ ทั้งลูกเล็กไว้กับพ่อแม่ที่แก่เฒ่า ความเรียบง่ายกลับกลายเป็นความฟุ้งเฟ้อ แบบสังคมนิยม บริโภคนิยม สถาบันครอบครัว และชุมชนอ่อนแอ บ้างก็ล้มสลาย ก่อให้เกิดรูปธรรมของปัญหาสังคมตามมามากมาย ทั้งปัญหาโสเภณี การขูดรีดแรงงานเด็ก ปัญหาสลิ้ม คนจรจัด การอพยพไม่เป็นหลักแหล่ง ปัญหายาเสพติด และโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ เป็นต้น

นอกจากนั้น ผลกระทบจากการพัฒนาตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมผูกขาดสรุปได้ 3 ประเด็น คือ 1) เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (ศสข., 2554 หน้า:9)

2) สังคมไทยต้องพึ่งพาภายนอกสูง และ 3) สุริยจรัส เทชะตันมีนสกุล (2557 หน้า 216) ระบุว่า ผลกระทบได้ทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย คือ ระบบที่มีผลผลิตที่มีคุณค่าและมีค่าต่อการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของมนุษยชาติ ได้แก่ การทำลายทุนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเช่นการบุกรุกป่าทำลายสิ่งแวดล้อม การทำลายทุนสถาบันที่สำคัญคือครอบครัวแตกแยกและการบิดเบือนคำสอนศาสนา การทำลายวัฒนธรรมคือวัฒนธรรมไทยถูกรบงำจากวัฒนธรรมต่างชาติ การทำลายทุนมนุษย์เช่นศักดิ์ศรีของคนถูกซื้อด้วยเงินได้ การทำลายบรรทัดฐานเช่นการละเมิดกฎหมายการกระทำที่ผิดศีลธรรม และการทำลายทุนทางสังคมคือภาวะความไว้วางใจของคนในชาติลดลง

ดังนั้น เพื่อให้รู้เท่าทันกับการบริหารการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจทุนนิยมผูกขาดและการปรับตัวของประเทศไทยในอนาคต จึงศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุของการบริหารการพัฒนาตามแนวทางระบบเศรษฐกิจทุนนิยมผูกขาดต่อการทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย

วัตถุประสงค์

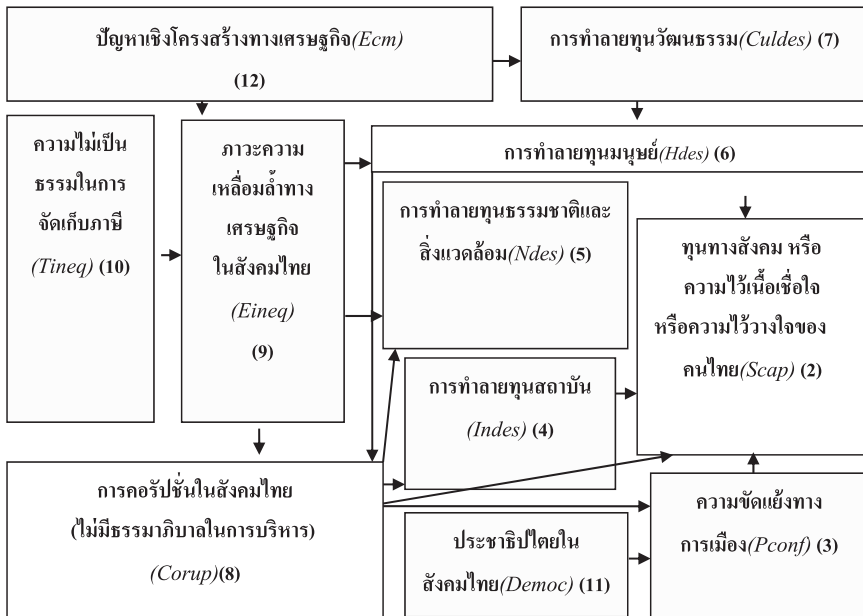
เพื่อศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุของการบริหารการพัฒนาตามแนวทางระบบเศรษฐกิจทุนนิยมผูกขาดต่อการทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ มุ่งศึกษาอิทธิพลเชิงสาเหตุของการบริหารการพัฒนาตามแนวทางระบบเศรษฐกิจทุนนิยมผูกขาดต่อการทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย ได้แก่ การทำลายทุนธรรมชาติ การทำลายสมดุลของทุนทางกายภาพ การทำลายทุนมนุษย์ การทำลายทุนวัฒนธรรม การทำลายทุนสถาบัน และการทำลายทุนทางสังคม

2. ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยจะใช้ระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ถึง 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมในสังคมไทย (Scap) คือ ประชาธิปไตยในสังคมไทย (Democ) ความขัดแย้งทางการเมือง (Pconf) การคอร์รัปชันในสังคมไทย (Corup) ปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (Ecm) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (Eineq) การทำลายทุนสถาบัน (Indes) ทำลายทุนวัฒนธรรม (Culdes) ความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีของประเทศไทย (Tineq) และทุนมนุษยศักดิ์ทำลาย (Hdes)

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (Eineq) คือ ปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (Ecm) และความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีของประเทศไทย (Tineq)

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำลายทุนสถาบัน (Indes) ได้แก่ การคอร์รัปชัน ในสังคมไทย (Corup) ปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้าง ตลาดแบบผูกขาด (Ecm) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (Eineq) ความไม่เป็นธรรมในการ

จัดเก็บภาษีของประเทศไทย (Tineq) การทำลายทุนวัฒนธรรม (Culdes) การทำลายทุนมนุษย์ (Hdes) และความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีของประเทศไทย (Tineq)

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำลายทุนมนุษย์ (Hdes) คือ ปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาด (Ecm) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (Eineq) การทำลายทุนวัฒนธรรม (Culdes) และความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีของประเทศไทย (Tineq)

5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำลายทุนวัฒนธรรม (Culdes) คือ ปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาด (Ecm)

6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำลายทุนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Ndes) คือ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (Eineq) และปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาด (Ecm) และความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีของประเทศไทย (Tineq)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยได้ประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิทยาในการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) ตามแนวความคิดของ Tashakkori and Teddie (1998) กล่าวคือ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมรูปแบบการผสมอย่างเป็นตัวหลัก และตัวรองแบบตามลำดับ (Dominant- less Dominant Designs) โดยการวิจัยเชิงคุณภาพนำการวิจัยเชิงปริมาณ แต่เน้นการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก มีขั้นตอน 2 ดังนี้

1. การค้นหารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่คาดว่าจะส่งอิทธิพลต่อระบบคุณค่าในสังคมไทย โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ กล่าวคือ สทนากลุ่มประชาชน 4 ภูมิภาค การสังเคราะห์วีดิทัศน์ 80 ตอน และการจัดเวทีเสวนาทางวิชาการ 2 เวที จากนั้นจึงนำข้อค้นพบไปสังเคราะห์ร่วมกับวรรณกรรมเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. การประมาณค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุของการบริหารการพัฒนาตามแนวทางระบบเศรษฐกิจทุนนิยมผูกขาดต่อการทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย กับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

1) การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้ดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ 1) การนิยามเชิงปฏิบัติการและการสร้างมาตรวัดและมาตราวัด 2) การสร้างแบบสอบถามต้นร่าง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิภาค/ภูมิภาค และประเภทชุมชน

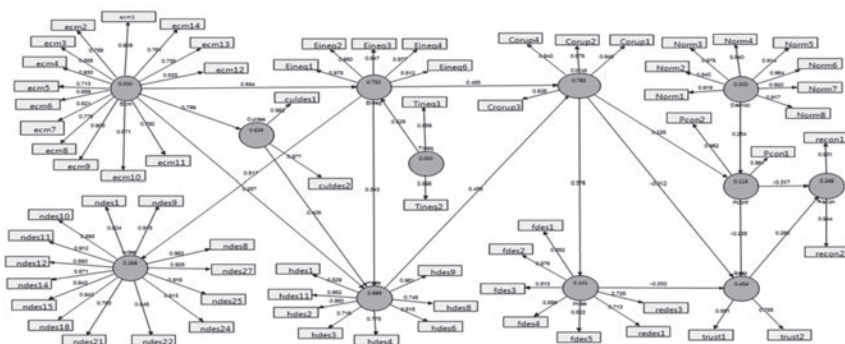
ส่วนที่ 2 แสดงความคิดเห็นของประชาชนชาวไทยต่อการรับรู้ถึงผลกระทบจากของปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาด ต่อการสร้างความปลอดภัยทางเศรษฐกิจ การคอร์รัปชั่นประชาธิปไตยในสังคมไทย การทำลายคุณค่าและบรรทัดฐานในสังคมไทย ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนสถาบัน ทุนวัฒนธรรม และทุนทางสังคมในสังคมไทย 3) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เลือกวิธีการที่ไม่ใช้สถิติ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบ จำนวน 2 ท่าน จากนั้นนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์ 4) นำแบบสอบถามไปทดลองจัดเก็บ (Try out) จำนวน 40 ชุด เพื่อวัดความตรงเชิงโครงสร้างเทียบกับทฤษฎี (Construct Validity) และวัดความเชื่อมั่น (Reliability) ผลการตรวจสอบ พบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามในแต่ละชุด (Item – Total analysis) มากกว่า 0.295 (Brown, J. D., 2001) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.41-0.84 ถือว่าแบบสอบถามมีความตรงเชิงโครงสร้าง ส่วนค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า ค่าแอลฟาครอนบาค (Cronbach's α) มากกว่า 0.7 (UCLA, 2006) แปลว่า เครื่องมือมีความเชื่อมั่นสูง โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.75-0.87

2) จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปสอบถามกับประชาชนไทย 6 ภูมิภาคๆ ละ 400 ชุด การคำนวณขนาดของตัวอย่างแต่ละภูมิภาคโดยใช้สูตรของ Yamane (1973:285) รวมจำนวน 2,400 ชุด โดยการสุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) คือ 1) การสุ่มตัวอย่างจังหวัดแบบเจาะจง (Purpose Random Sampling) โดยเจาะจงจังหวัดในแต่ละภูมิภาคๆ ละ 4 จังหวัดๆ ละ 100 ชุด 2. การสุ่มตัวอย่างในจังหวัดแบบเจาะจง (Purpose Random Sampling) โดยเจาะจงกลุ่มตัวอย่างในและนอกเขตเทศบาลเมืองหรือเทศบาลนครอย่างละเท่ากันตามความเหมาะสมจนครบจังหวัดละ 100 ชุด และ 3) การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) โดยจัดเก็บข้อมูลตัวอย่างในและนอกเขตเทศบาลเมืองหรือเทศบาลนครจนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนคือ จังหวัดละ 100 ชุด

3) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ การประมาณค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุของการบริหารการพัฒนาตามแนวทางทุนนิยมผูกขาดต่อการทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย ใช้เทคนิคกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน (Partial Least Square : Pls)

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุ ฯลฯ มีรายละเอียดตามแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างการบริหารการพัฒนาตามแนวทางทุนนิยม
ผูกขาด ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การคอร์รัปชันประชาธิปไตยในสังคมไทย
และทุนทางสังคม

ที่มา : ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบจำลองเชิงโครงสร้าง มีดังนี้

1. การประเมินความเหมาะสมของมาตรวัด โดยพิจารณาตัวชี้วัด 2 ตัว คือ
1) ความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Convergent validity) ของมาตรวัดที่ใช้แสดงให้เห็นว่าตัวชี้วัดสามารถวัดโครงสร้าง (construct) เดียวกันได้ โดยน้ำหนักองค์ประกอบ (factor Loading) คือ ควรมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ คือ 0.707 ผลการคำนวณ พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.713-0.986 นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาค่าสถิติที่พบว่ามีค่ามากกว่า 2.58 แปลว่าตัวชี้วัดเป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 มีค่าอยู่ระหว่าง 9.832-540.968 แสดงว่า มาตรวัดมีความเที่ยงตรง

2. ความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง พิจารณาจาก ความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (Composite Reliability: CR) ควรมีค่ามากกว่า 0.6 ผลการคำนวณ พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.802 – 0.985 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแอลฟาครอนบาค (Cronbach's α) ควรสูงกว่า 0.70 ผลการคำนวณ พบว่า ส่วนใหญ่มีค่ามากกว่าเกณฑ์ มีเพียง 1 ตัวแปร ที่มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ โดย มีค่าอยู่ระหว่าง 0.510-0.983 และค่าความแปรปรวนของตัวแปรแฝงที่ถูกสกัดจากตัวแปร

สังเกตได้เฉลี่ย (Average Variance Extracted: AVE) ควรมีค่ามากกว่า 0.5 ผลการคำนวณพบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.670–0.959 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีในข้างต้น กล่าวได้ว่า เครื่องมือหรือมาตรวัดมีความเชื่อมั่นสูง

3. การประเมินแบบจำลอง คือ การพิจารณาความเหมาะสมของแบบจำลองกรณีอิทธิพลทางตรง โดยประเมินจากค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ หรือ R² พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.889, 0.793, 0.454, 0.268, 0.639, และ 0.142 แปลว่า ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ร้อยละ 88.9, 79.3, 63.9, 45.4, 26.8 และ 14.2 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ มากกว่า 0.2 (มนตรี พิริยะกุล, 2553 หน้า 12)

จากแผนภาพ 3 สามารถสรุปผลการวิจัยจำแนกตามค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุรวม (Total Effect) และสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางลบต่อทุนทางสังคม (Scap) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ตามค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ คือ การคอร์รัปชันในสังคมไทย (Corup) ปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (Ecm) การทำลายทุนสถาบัน (Indes) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ความขัดแย้งทางการเมือง (Pconf) การทำลายทุนมนุษย์ (Hdes) การทำลายทุนวัฒนธรรม (Culdes) และประชาธิปไตยในสังคมไทย (Democ) โดยมีค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ คือ -0.490, -0.338, -0.333, -0.300, -0.235, -0.224, -0.091, และ -0.060 ตามลำดับ

สามารถเขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ ได้ ดังนี้

$$\text{Scap} = -0.490 (\text{Corup}) -0.338 (\text{Ecm}) -0.333 (\text{Indes}) -0.300 (\text{Eineq}) -0.235 (\text{Pconf}) -0.224 (\text{Hdes}) -0.091 (\text{Culdes}) -0.060 (\text{Democ}) \dots\dots (2)$$

สมมติฐานข้อที่ 2 ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ตามค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ คือ ปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาด (Ecm) และความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีของประเทศไทย (Tineq) โดยมีค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุเท่ากับ 0.694 และ 0.225 ตามลำดับสามารถเขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ ได้ ดังนี้

$$\text{Eineq} = 0.694 (\text{Ecm}) + 0.225 (\text{Tineq}) \dots\dots\dots (2)$$

สมมติฐานข้อที่ 3 ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการทำลายทุนสถาบันเรียงลำดับจากมากไปน้อย ตามค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ คือ การคอร์รัปชันในสังคมไทย (Corup) ปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาด (Ecm) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (Eineq) การทำลายทุนมนุษย์ (Hdes) และการทำลายทุนวัฒนธรรม (Culdes) โดยมีค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ เท่ากับ 0.376, 0.260, 0.230, 0.172 และ 0.070 ตามลำดับ

สามารถเขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ ได้ ดังนี้

$$\text{Indes} = 0.376(\text{Corup}) + 0.260(\text{Ecm}) + 0.230(\text{Eineq}) + 0.172(\text{Hdes}) + 0.070(\text{Culdes}) \dots (3)$$

สมมติฐานข้อที่ 4 ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการทำลายทุนมนุษย์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ตามค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ คือ ปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาด (Ecm) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (Eineq) และการทำลายทุนวัฒนธรรม (Culdes) โดยมีค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ เท่ากับ 0.819, 0.405, และ 0.343 ตามลำดับ สามารถเขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้

$$\text{Hdes} = 0.819(\text{Ecm}) + 0.405(\text{Culdes}) + 0.343(\text{Eineq}) \dots (4)$$

สมมติฐานข้อที่ 5 ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการทำลายทุนวัฒนธรรม คือ ปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาด (Ecm) โดยมีค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ เท่ากับ 0.799 สามารถเขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ได้

$$\text{Culdes} = 0.799(\text{Ecm}) \dots (5)$$

สมมติฐานข้อที่ 6 ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการทำลายทุนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรียงลำดับจากมากไปน้อย ตามค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ คือ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (Eineq) ปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาด (Ecm) และความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี

ของประเทศไทย (Tineq) โดยมีค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ เท่ากับ 0.517 , 0.359 และ 0.116 ตามลำดับ สามารถเขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์ ได้

$$Ndes = 0.517(Eineq) + 0.360(Ecm) + 0.116(Tineq).....(6)$$

จากสมการที่ 1 ถึง 6 สรุปได้ว่า ปัญหาเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจหรือผลกระทบจากการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาดมีอิทธิพลต่อการทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย เรียงลำดับจากมากไปน้อย ตามค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ คือ 1) การทำลายทุนมนุษย์ 2) การทำลายทุนวัฒนธรรม 3) การทำลายความสมดุลของทุนกายภาพ 4) การทำลายทุนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) การทำลายทุนทางสังคม และ 6) ทุนสถาบัน โดยมีค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ เท่ากับ 0.819, 0.799, 0.694, 0.517, 0.338 และ 0.260 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

กล่าวได้ว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาของผู้นำเศรษฐกิจและการเมืองโลกหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 คือ แนวทางการพัฒนาตามระบบเศรษฐกิจเสรีนิยมใหม่ (Neoliberal) แม้ว่าเสรีนิยมใหม่จะถูกท้าทายจากกลุ่มผู้นำการเมืองคอมมิวนิสต์ช่วงระหว่างสงครามเย็น ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองโลกของกลุ่มเสรีนิยมใหม่ อ้างว่า คือ การจัดสรรทรัพยากรโลกโดยใช้กลไกตลาดแบบเสรี เริ่มด้วยการจัดระเบียบโลก (World order) โดยเฉพาะการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของโลกโดยเน้นการเปิดเสรีทางการค้าและการเงิน ได้แก่ การจัดระเบียบทางการค้าโลกโดยการจัดตั้งองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ให้ทำหน้าที่ในการลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศ การจัดระเบียบทางการเงินโดยการจัดตั้งกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) เพื่อทำหน้าที่ในการลดอุปสรรคสำหรับการเคลื่อนย้ายเงินระหว่างประเทศ และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเพื่อแข่งขันโอกาสในกรอบกรรพหุภาคีโลกเช่น AFTA NAFTA EU APEC ฯลฯ (จุลชีพ ชินวรรณ, 2542)

กล่าวได้ว่า เมฆนโยบายภายใต้ฉันทามติกรุงวอชิงตัน คือ ชุดนโยบายหนึ่งที่สนับสนุนให้การจัดระเบียบโลกที่มีประสิทธิภาพ โดยมีเมฆนโยบายคือ เปิดเสรีทางการค้า (liberalization) การถ่ายโอนการผลิตจากรัฐสู่ภาคเอกชน (Privatization) และการลดการควบคุมและลดการกำกับระบบเศรษฐกิจและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐ (Deregulation)

เป้าหมายของเมฆนโยบายดังกล่าว คือ กำหนดให้อำนาจของตลาดเหนือรัฐ (ริงส์เวิร์ค ธาระพรพันธุ์, 2548) ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่กลไกตลาด ซึ่งเหตุผลในการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจทุนนิยม คือ การจัดสรรทรัพยากรโลกให้เกิดความสมดุล ทั้งนี้เพื่อลดความขัดแย้งในการแข่งขันทรัพยากรโลก จนเป็นสาเหตุให้เกิดภาวะสงคราม

แต่อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงการจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจโลกยังอยู่ภายใต้โครงสร้างตลาดแบบผูกขาด (Monopoly Market Structural) ทำให้กลไกตลาดล้มเหลว (Market Failure) ไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรให้เกิดความเสมอภาคและเป็นธรรมได้ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มทุนผูกขาด หรือ กลุ่มทุนที่มีอำนาจเหนือตลาดทำการผูกขาดเกือบทุกตลาด ไม่ว่าจะเป็นตลาดเงิน ตลาดสินค้าและบริการ ตลาดผลผลิต ตลาดปัจจัยการผลิต เป็นต้น ทำสภาพการแข่งขันทางการค้าเสมือนปลาใหญ่กินปลาเล็กในทุกระดับ กล่าวคือระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในโลกที่ไม่สามารถปฏิเสธแนวการพัฒนาดังกล่าวได้ ดังนั้น ข้อกล่าวหาของชุมชนโลกต่อระบบเศรษฐกิจทุนนิยม คือ ปลาใหญ่กินปลาเล็ก

แม้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบผสมใช้กลไกตลาดเป็นเครื่องมือหลักในการจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจมากกว่าอำนาจรัฐ แต่การจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจของไทย ก็ยังอยู่ภายใต้โครงสร้างตลาดแบบผูกขาด (Monopoly Market Structural) เกือบทุกตลาด ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และคณะ (2544 : 37) ระบุว่า กลุ่มทุนผูกขาด ได้แก่ กลุ่มโทรคมนาคม กลุ่มเคมีภัณฑ์ กลุ่มน้ำมัน กลุ่มรถยนต์ และจักรยานยนต์ กลุ่มปูนซีเมนต์ กลุ่มคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ประเด็นนี้ สุริยจิรส์ เตชะตันมินสกุล (2554:85) กล่าวว่า นายทุนผูกขาดเอาเปรียบคนชั้นกลางถึงล่าง คือ ต้องซื้อสินค้าและบริการราคาแพง ขายสินค้าราคาถูก กู้เงินเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง ผักเงินได้รับดอกเบี้ยในอัตราต่ำ และมีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือน

จากการศึกษา พบว่า ผลกระทบจากการบริหารการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาดมีอิทธิพลต่อการทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย กล่าวคือ ปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาดมีอิทธิพลต่อทุนทางสังคมหรือความไว้วางใจในสังคม โดยมีค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ เท่ากับ -0.333

นอกจากนั้นระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาดยังมีส่วนทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย เรียงลำดับจากมากไปน้อย ตามค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ กล่าวคือ 1) การทำลายทุนมนุษย์ 2) การทำลายทุนวัฒนธรรม 3) การทำลายความสมดุลของทุนกายภาพ

4) การทำลายทุนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) การทำลายทุนทางสังคม และ 6) การทำลายทุนสถาบัน โดยมีค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุเท่ากับ 0.819, 0.799, 0.694, 0.517, 0.338 และ 0.260 ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบจากการสำรวจความคิดเห็นของคนไทยถึงการรับรู้ของการทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย มีรายละเอียด ดังนี้

1. การทำลายทุนมนุษย์ เรียงลำดับตามน้ำหนักองค์ประกอบ คือ 1) คนไทยมีแนวโน้มเป็นโรคร้ายมากขึ้น ได้แก่ โรคอ้วน โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน โรคความดันสูงและโรคหัวใจ 2) คนไทยมีค่านิยมวัตถุนิยมหรือบริโภคนิยมมากขึ้น ส่งผลให้มีพฤติกรรมฟุ่มเฟือย 3) แนวโน้มคนไทยมีค่านิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูง (ติดระดับ 1 ใน 5 ของโลก) ภายใต้งค์สังคมที่แข่งขันทำให้คนไทยมีภาวะความเครียดการดำเนินชีวิตสูงขึ้น 4) มีคนไทยยอมกระทำความผิด หรือ ยอมรับการกระทำที่ผิดบรรทัดฐานที่ดี เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตนมากขึ้น เช่น ผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม ผิดจารีตประเพณี ฯลฯ 5) คนไทยเสียชีวิตเพราะอุบัติเหตุทางรถยนต์และจักรยานยนต์สูงมากขึ้น (อันดับ 2 ของโลก 45 คนต่อประชากร 1 แสนคนต่อปี) 6) สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการแข่งขันสูง ทำให้คนไทยมีแนวโน้มมีความเห็นแก่ตัวสูงมากขึ้น 7) ภายใต้งค์สังคมที่แข่งขันทำให้คนไทยมีภาวะความเครียดการดำเนินชีวิตสูงขึ้น และ 8) มีปรากฏการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีมากขึ้น เช่น มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การตั้งท้องในวัยเรียน ค้าประเวณี เที่ยวเตร่ ติดเกมส์ มั่วสุมยาเสพติด ติดการพนัน การใช้ความรุนแรง ฯลฯ ตามลำดับ

2. การทำลายทุนวัฒนธรรม เรียงลำดับตามน้ำหนักองค์ประกอบ คือ

1) คนไทย โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่รักษารูปแบบหรือปฏิบัติตามประเพณีวัฒนธรรมไทยน้อยลง เช่น การเข้าวัดเข้าวา การแสดงออกทางเพศ รักจนลวงจนตัว สัมมาคารวะ และกาลเทศะ และ

2) วัฒนธรรมข้ามชาติมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทย เช่น การกิน (กินแบบฝรั่งที่ทำให้มีปัญหาต่อสุขภาพ) การแต่งกาย (ใส่สูทผูกไทด์แบบฝรั่งทำให้ร้อนสั่นเปลืองไฟฟ้า การแต่งกายไม่สุภาพทำให้เสียทางเพศ) การพูด (พูดไทยคำฝรั่งคำ) ตามลำดับ

3. การทำลายทุนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรียงลำดับตามน้ำหนักองค์ประกอบ คือ 1) จำนวนพื้นที่หน้าดินเพื่อใช้เพาะปลูกทางการเกษตรของประเทศไทยลดลง เนื่องจากถูกนำไปใช้ในภาคอุตสาหกรรมและภาคที่อยู่อาศัย 2) แนวโน้มการขุดแก๊สธรรมชาติขึ้นมาใช้มีมากขึ้น 3) แนวโน้มการขุดน้ำบาดาลหรือน้ำใต้ดินในเมืองใหญ่ขึ้นมาใช้อุปโภคบริโภคมีมากขึ้น 4) แหล่งน้ำจืดเริ่มหายากมากขึ้น 5) ปริมาณน้ำในแม่น้ำสายสำคัญเหือดแห้งในช่วงฤดูแล้ง เช่น ปิง วัง ยม น่าน ฯลฯ 6) แม่น้ำลำธารในชุมชน

ชนบทเริ่มแห้งขอดในฤดูแล้ง 7) แหล่งน้ำในเมืองใหญ่มีสภาพน่าเสีย 8) น้ำทิ้งในเขตอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเป็นอันตรายใช้ประโยชน์ได้น้อย 9) แนวโน้มน้ำทะเลเซาะฝั่งทำให้สูญเสียพื้นแผ่นดินมีมากขึ้น 10) ป่าไม้มีแนวโน้มถูกบุกรุกมากขึ้น 11) ปริมาณสัตว์น้ำในทะเลมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากอัตราการจับมากกว่าอัตราการเกิด 12) ความหลากหลายทางชีวภาพเริ่มลดลง เนื่องจากการใช้สารเคมี ตามลำดับ

4. การทำลายทุนทางสังคม เรียงลำดับตามน้ำหนักองค์ประกอบ กล่าวคือ ภาวะความไว้วางใจ ของคนไทยในชนบท และภาวะความไว้วางใจในชุมชนเมืองลดลงนอกจากนั้นปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจยังถูกระบุว่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกแยกในสังคมไทย ช่วงปี พ.ศ. 2549 ถึงปัจจุบัน

5. การทำลายทุนสถาบัน เรียงลำดับตามน้ำหนักองค์ประกอบ ได้แก่

1. สถาบันครอบครัว พบว่า

1) แนวโน้มสมาชิกครอบครัวทำตัวเป็นปัญหาจนส่งผลกระทบต่อครอบครัวที่อบอุ่น มีแนวโน้มมากขึ้น เช่น พ่อมีภรรยาน้อย สมาชิกในครอบครัวมีการยุ่งกับสุรา หรือสิ่งเสพติด สมาชิกในครอบครัวคิดการพนัน และลูกติดเกมส์ เป็นต้น

2) แนวโน้มการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมีมากขึ้น เช่น การใช้คำพูดรุนแรง การทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจ เป็นต้น

3) แนวโน้มสถาบันครอบครัวในสังคมไทย มีอัตราการหย่าร้างสูงมากขึ้น

4) แนวโน้มเด็กและเยาวชนถูกพ่อแม่กดดันเรื่องเรียนหรือการศึกษาต่อจนส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตแบบปกติสุข และ

5) แนวโน้มเด็กและเยาวชนถูกละเมิดทางเพศจากสมาชิกในครอบครัวตัวเอง และคนใกล้ชิด มีมากขึ้น และ

2. สถาบันพระสงฆ์ พบว่า

1) มีปรากฏการณ์พระสงฆ์และผู้ที่เกี่ยวข้องใช้ศาสนาบังหน้าบิดเบือนคำสั่งสอนของศาสนา เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ มีจำนวนมากขึ้น เช่น การเดินเรียไ้เงิน การทอดผ้าป่า การบริจาคเงิน การจำหน่ายวัตถุมงคล ฯลฯ

2) มีปรากฏการณ์พระสงฆ์แสวงสิ่งมีเงินมีค่า (ยุ่งกับสีกา) มีจำนวนมากขึ้น จากสารสนเทศดังกล่าวข้างต้น หากต้องการให้ระบบคุณค่าที่มีผลต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของคนไทยทำลาย มีข้อเสนอ 2 ประการ คือ 1) ต้องรณรงค์ให้คนไทยรู้เท่าทันกับกระแสการพัฒนา และ 2) นำประเด็นผลกระทบจากการพัฒนาต่อการทำลายคุณค่าในสังคมไทยไปกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ ตลอดจนการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะองค์การรัฐบาล

6. การทำลายความสมดุลของทุนทางกายภาพ เรียงลำดับตามน้ำหนักองค์ประกอบ คือ
 - 1) ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างคนรวยและคนจนมีแนวโน้มมากขึ้น
 - 2) คนรวยในประเทศไทยมีแนวโน้มรวยมากขึ้น
 - 3) คนชั้นกลางและชนชั้นแรงงานมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายทำให้มีภาระหนี้สินในครัวเรือนสูง (ค่าบ้าน ค่ารถ และการศึกษาบุตร)
 - 4) คนชั้นกลางและชนชั้นแรงงานต้องทำงานหนักมากขึ้น เนื่องจากมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย และ
 - 5) คนจนหรือชนชั้นกลางมีพฤติกรรมซื้อหวยใต้ดินบนดินเพื่อหวังรวยมากขึ้น ตามลำดับ

ในประเด็นความไม่สมดุลของทุนทางกายภาพ หรือ ความไม่เป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจ จนนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย กล่าวคือ ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาดเอื้อให้กลุ่มธุรกิจผูกขาดหรือธุรกิจที่มีอำนาจเหนือตลาดคอยเอารัดเอาเปรียบชาวบ้านหรือประชาชน โดยเฉพาะชนชั้นกลางถึงล่าง พบว่า ประเทศมีสัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยและกลุ่มคนจนแตกต่างกัน ราวฟ้ากับดิน เมื่อพิจารณารายได้ของกลุ่มคนรวยร้อยละ 10 ของประชากร กับรายได้ของกลุ่มคนจนร้อยละ 10 ของประชากร ในปี พ.ศ. 2552 แตกต่างกันถึง 22.8 เท่า แปลว่า คนรวยยิ่งรวยมากขึ้นคนจนยิ่งจนลง ในประเด็นนี้ เอกชัย ศรีวิราช (2552 : ออนไลน์) ระบุว่า ประเทศไทยมีปัญหา คือ ปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ สังคมมีปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่ยุติธรรม โดยระบุข้อมูลว่า บัญชีธนาคาร 35,000 บัญชี คิดเป็นร้อยละ 42 ของเงินทั้งหมด มีเจ้าของบัญชีประมาณ 20,000 คน การครอบครองทรัพยากรในประเทศโดยรวม พบว่า คนกลุ่มแรกร้อยละ 20 ถือครองอยู่จำนวนมากถึง ร้อยละ 69 ส่วนคนกลุ่มร้อยละ 20 สุดท้ายถือครองที่ดินเพียง ร้อยละ 1 นอกจากนั้นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ถือโดยคน 11 ตระกูลมาเป็นระยะเวลา 10 ปี โดยในระดับสูงสุด มีเพียง 5 ตระกูล

นอกจากนั้น กฎหมายศุลกากรธนະกุล (2556 : ระบบออนไลน์) ระบุถึงการถือครองที่ดินของประชาชนในประเทศไทยคือ คนไทยร้อยละ 10 มีที่ดิน มากกว่า 100 ไร่ ส่วนที่เหลือร้อยละ 90 มีที่ดินน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ไร่ ในจำนวนนี้มีครัวเรือนที่ไม่มีที่ดินมีจำนวนมากถึง 749,599 ครัวเรือน นอกจากนั้นยังพบอีกว่าร้อยละ 70 ของที่ดินทั้งหมดปล่อยที่ดินทิ้งว่างเปล่า ซึ่งการปล่อยยให้ที่ดินว่างเปล่าสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจมากถึง 127,384 ล้านบาทต่อปี สาเหตุเนื่องจากการเก็งกำไร และหน่วยงานรัฐเป็นเจ้าของ นอกจากนั้น

พบว่า กลุ่มที่ถือครองที่ดินมากที่สุด คือ นักการเมือง เอกชน และหน่วยงานรัฐ ดอกเบี้ย
ปัญหาการถือครองที่ดินเมืองไทย โดยพบว่า คนคนเดียวมีที่ดินสูงสุดถึง 631,263 ไร่
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เพียง 134 คน ถือครองที่ดินที่มีมูลค่า 10,872 ล้านบาท
โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่มีที่ดินมากที่สุด 10 อันดับ มีที่ดินอยู่ระหว่าง
1,078 – 2,095 ไร่ต่อคน

นอกจากนั้น ผลการศึกษาพบว่า ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อ
ชั้นกลางถึงล่าง หรือ คนจน มีสภาพแห่งความยากจนหลายประการคือ

1) มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ถ้าจะซื้อก็ซื้อแพง เช่น ซื้อปุ๋ย ซื้อน้ำมัน
ซื้อรถยนต์ ซื้อรถจักรยานยนต์ เป็นต้น ถ้าจะขายก็ขายราคาถูก เช่น ขายข้าว ข้าวโพด
มันสำปะหลัง เป็นต้น ทุเรียนเสียดอกเบี๋ยสูง ร้อยละ 6 ถึง 7 บาท ถ้ากู้จากสถาบันการเงินในระบบ
เช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารของรัฐบาล ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารกรุงไทย นอกจากกู้ยืมเงินในระบบ
ต้องจ่ายดอกเบี้ยจากหมวกกันค้ำต้องจ่ายดอกเบี้ยสูงถึง 28 วัน 24 บาท หรือ ร้อยละ
288 บาทต่อปี แต่ฝากเงินได้ดอกเบี้ยต่ำ เพียงร้อยละ 1 ถึง 3 บาทต่อไป

2) ทำงานหนักมากขึ้นทุกวัน ขอมทำงานล่วงเวลามากขึ้นกรณีที่มีลูกเรียน
หรือการผ่านชำระสินค้า เช่น รถยนต์ บ้าน เป็นต้น

3) ขอมรับผิดชอบได้มากขึ้นเงินทองมากขึ้น (นักการเมืองและข้าราชการ) และ

4) สินค้าและบริการที่คนจนได้รับส่วนแต่มีคุณภาพต่ำ เช่น รถไฟฟ้าสาม
รถเมล์ชั้นสาม คนไทยอีสาน เหนือ ได้ ต้องนั่งหลังแข็ง รถมอเตอร์ไซด์ดากลม ดากฝน
ดากแดด และเกิดอุบัติเหตุเสียชีวิต ถึงร้อยละ 80 มีคนตาย 2-3 ร้อยคนต่อไป ทั้งที่สามารถ
ผลิตมอเตอร์ไซด์ได้ดีกว่านี้ เช่น มอเตอร์ไซด์สามล้อ ไม่ล้ม มีหลังคากันฝน กันลม เป็นต้น
(คนเสื้อสี (นามสมมติ), 2555, สทนากลุ่ม)

เมื่อกลไกตลาดล้มเหลวไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจให้เกิด
ความเสมอภาคและเป็นธรรมได้ สิ่งที่จะต้องเป็น คือ รัฐบาลต้องเข้าแทรกแซงการทำงานของ
ระบบเศรษฐกิจ โดยใช้มาตรการทางการคลัง คือ จัดเก็บภาษีคนรวยมากระจายแก่คนจน
ในรูปของสินค้าและบริการสาธารณะ แต่ในสังคมไทยเปรียบเหมือนหนีเสือเจอจระเข้
คือ ประเทศไทยเก็บภาษีคนจนหรือชนชั้นกลางถึงล่างมากกว่าคนรวย ผลการศึกษา พบว่า
ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกต่อความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ตาม
ค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ คือ ปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มี
โครงสร้างตลาดแบบผูกขาด และความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีของประเทศไทย

โดยมีค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ เท่ากับ 0.694 และ 0.225 ตามลำดับ โครงสร้างภายในประเทศไทย พบว่า มีการเก็บภาษีทางอ้อมมากกว่าภาษีทางตรง เนื่องจากกลุ่มคนที่เสียภาษีทางอ้อมส่วนใหญ่ คือ กลุ่มคนจนหรือคนชั้นกลาง กลุ่มคนที่เสียภาษีทางตรงส่วนใหญ่ คือ กลุ่มคนรวย โดยในปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยเก็บภาษีทางอ้อมร้อยละ 57 ส่วนภาษีทางตรงจัดเก็บเพียง ร้อยละ 43

นอกจากนั้นเงินภาษีหรืองบประมาณแผ่นดินยังถูกเบียดบังหรือคอร์รัปชันจากนักธุรกิจการเมืองทั้งระดับประเทศและท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า การคอร์รัปชันในสังคมไทยมีผลกระทบหลายด้าน คือ ทำให้ทุนทางสังคม และโอกาสการสมานฉันท์ในสังคมไทยลดลง โดยมีค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ คือ -0.199, -0.490 ตามลำดับ นอกจากนี้การคอร์รัปชันยังทำให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองเพิ่มขึ้น โดยมีอิทธิพลเชิงสาเหตุ เท่ากับ 0.225 ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทางบวกหรือส่งผลให้เกิดการคอร์รัปชันในสังคมไทย เรียงลำดับจากมากไปน้อย ตามค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ คือ ปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาด (Ecm) ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (Eineq) ทุนมนุษย์ถูกทำลาย (Hdes) และทุนวัฒนธรรมถูกทำลาย (Culdes) โดยมีค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุเท่ากับ 0.690, 0.612, 0.457, และ 0.185 ตามลำดับ ซึ่งในประเด็นนี้ได้กล่าวมาแล้วในช่วงต้น กล่าวคือ ทุนนิยมผูกขาดกดดันให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและทำลายคุณค่าอื่นในสังคมมีผลกดดันสืบเนื่องให้เกิดการคอร์รัปชันในวงกว้างทุกภาคส่วนในสังคมไทย ทั้งภาครัฐและเอกชน

ประเด็นถกเถียงถึงความไม่เป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมว่า “การคอร์รัปชัน” กับ “การได้รับค่าคอมมิชชั่น” เหมือนหรือต่างกันอย่างไร การผูกขาดตลาดและคอมมิชชั่นในภาคเอกชนนั้นถูกกฎหมาย แต่การคอร์รัปชันในระบบราชการผิดกฎหมายแท้ที่จริงแล้วทั้งสองกรณีคือความไม่เป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรในสังคมทั้งสิ้น

ผลการประเมินของสถาบันการต่อต้านการคอร์รัปชันระหว่างประเทศปี ค.ศ. 2011 พบว่า ประเทศไทยถูกประเมินให้เป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชัน ติดอันดับที่ 80 ของโลก ได้คะแนนความโปร่งใส 3.4 จากคะแนนเต็ม 10 (Transparency International, 2011) จากการให้สัมภาษณ์ผู้รับเหมาที่ได้รับการประมูลจากภาครัฐ พบว่า ต้องจ่ายเงินเพื่อให้ได้งานแก่เจ้าหน้าที่และนักการเมือง ร้อยละ 15 ถึง ร้อยละ 53 โครงการที่จ่ายสูงสุดคือ โครงการขุดลอกแม่น้ำลำคลอง ถนนลูกรังบิบบัด และโครงการถม (โครงการที่มีการเบิกเงินแต่ไม่ดำเนินการใดๆ) นอกจากนี้กลุ่มคนเสื้อสี ยังระบุอีกว่าองค์การรัฐวิสาหกิจหลายแห่ง

ในประเทศไทยมีพฤติกรรมผูกขาดธุรกิจประชาชนทั้งที่เป็นองค์กรของรัฐบาล เช่น กลุ่มพลังงาน คมนาคม ธุรกิจการเงิน เป็นต้น

ยิ่งไปกว่านั้นยังพบอีกว่าชาวบ้านหรือกลุ่มคนจนในสังคมชนบทไทยไม่มีขีดความสามารถเข้าไปเป็นเจ้าของธุรกิจที่มีอำนาจเหนือตลาดเลย ทำให้ธุรกิจชุมชนส่วนมากไม่ประสบผลสำเร็จโดยพบว่า ในระยะที่ผ่านถูกภาครัฐราชการหรือภาคที่ไม่ใช่รัฐ (NGO) ชี้นำให้ทำอาชีพเสริมที่ไม่มีวันรวยแท้ที่จริงคือธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนต่ำ เช่น การทำดอกไม้ประดิษฐ์ การอาชีพจักสาน เป็นต้น แม้ว่าธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจที่สุจริตแต่มีผลตอบแทนหรือรายได้เพียงพอต่อการยังชีพเท่านั้น แต่ในขณะเดียวกันธุรกิจที่มีอำนาจเหนือตลาดถูกกลุ่มคนรวยแย่งไปทำงานหมด เช่น กลุ่มการสื่อสารและโทรคมนาคม กลุ่มการเงิน กลุ่มพลังงาน กลุ่มยานยนต์ เป็นต้น ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้ชาวบ้านหรือกลุ่มคนจนหลายชุมชนเจ็ดหลายไม่เชื่อถือหรือเชื่อมั่นกิจกรรมดังกล่าวของเจ้าหน้าที่รัฐ และกลุ่มองค์กรที่ไม่ใช่รัฐที่หากินกับชุมชนโดยเอาชาวบ้านบังหน้า (กลุ่มเสื้อสีส้ม (นามสมมุติ), 2555 : สทนทา กลุ่ม)

กล่าวได้ว่าสภาพความยากจนเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจในสังคมไทยถูกละทิ้งมานาน จึงเปิดโอกาสให้ประชาธิปไตยหลัง ปี พ.ศ. 2540 สัมฤทธิ์ผล ส่งผลให้สามารถยึดพื้นที่ทางการเมืองได้ โดยเมฆนโยบายที่ขึ้นชื่อทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม กล่าวคือการค้าเสรี หลักประกันสุขภาพหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล และใช้เงิน 7.5 หมื่นล้านโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้เงินประมาณ 3.5 หมื่นล้าน สำหรับโครงการ (SML) จุดขายคือส่งเงินไปหมู่บ้านโดยตรงโดยไม่ผ่านนักการเมือง ลดโอกาสการคอร์รัปชันจากนักการเมือง ส่วนโครงการทางสังคม เช่น ปราบปรามอาชญากรรม ปราบปรามยาเสพติด การศึกษา สาธารณสุข เป็นต้น ภายหลังรัฐบาลชุดดังกล่าวถูกยึดอำนาจทำให้มีประชาชนออกมาปกป้องมากที่สุด ในประวัติศาสตร์ไทย แต่อย่างไรก็ตามจุดจบของรัฐบาลฐานคนเสื้อแดง คือ การถูกกล่าวหาว่าเป็นรัฐบาลคอร์รัปชัน

ดังนั้น การบรรเทาปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ มี 6 ประการ คือ

- 1) ขจัดปัญหาคอร์รัปชันในสังคมไทย
- 2) ปรับโครงสร้างภาษีให้เป็นธรรมรัฐบาลควรเก็บภาษีของคนรวยในสัดส่วนที่สูงขึ้น

3) เปิดโอกาสในชุมชนหมู่บ้านเป็นเจ้าของธุรกิจผูกขาดหรือมีอำนาจเหนือตลาดที่มีอยู่ในสังคมไทย กล่าวคือ ออกกฎหมายให้ชุมชนหรือหมู่บ้านเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายแล้วขายหุ้นธุรกิจที่มีอำนาจเหนือตลาด เช่น กลุ่มปิโตรเลียม กลุ่มโทรคมนาคม กลุ่มการเงิน ฯลฯ โมเดลนี้เรียกว่า “ธุรกิจเพื่อสังคม”

4) กระจายอำนาจทางการคลังไปสู่หน่วยย่อยของชุมชน คือ หมู่บ้านและชุมชน โดยออกเป็นพระราชบัญญัติงบประมาณหมู่บ้านและชุมชน ชื่อ พระราชบัญญัติงบประมาณหมู่บ้านและชุมชนเมืองปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาและการจัดสวัสดิการชุมชน ทั้งนี้เป็นการแสดงความจริงใจและเรียกความศรัทธาจากประชาชนกลับคืนมาแบบถาวร ในการดำเนินการต้องมีรายละเอียดในการดำเนินการเพื่อให้สังคมเกิดการเรียนรู้

5) ปฏิรูปรัฐวิสาหกิจเพื่อคนยากจน เช่น รถไฟฟ้ามหานคร รถไฟฟ้าชั้นสาม ติดเครื่องปรับอากาศหรือติดแอร์ มีเบาะเอนนอนได้มีรถโดยสารชั้นสามติดเครื่องปรับอากาศหรือแอร์มีเบาะเอนนอนได้สบาย ลดราคาพลังงานโดยปรับต้นทุนลมช้อนเร็นหรือค่าการตลาดให้หมดไป การสร้างธนาคารรัฐเพื่อคนจน เป็นต้น

6) ควรปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าและบริการเพื่อคนจน เช่น ในประเทศอินเดียมีการผลิตรถยนต์ราคาถูกให้กับคนจนราคาถูกกว่ามอเตอร์ไซด์ กรณีประเทศไทยผลิตมอเตอร์ไซด์สามล้อไม่ล้มลดความเสี่ยงเรื่องอุบัติเหตุ มีหลังคา กันแดด กันลมได้ ราคาไม่แพง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการอภิปรายผลการวิจัยเชื่อมโยงข้อค้นพบกับหลักการทฤษฎี มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าผลกระทบของการบริหารการพัฒนาตามทางระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาดสร้างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ผลจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจกระทบต่อการทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย ดังนั้นเพื่อการบรรเทาปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ มีข้อเสนอแนะ 6 ประการ คือ

- 1) จัดปัญหาอุปสรรคในสังคมไทย
- 2) ปรับโครงสร้างภาษีโดยให้เก็บจากคนรวยในสัดส่วนที่สูงกว่าคนจน
- 3) บรรเทาการผูกขาดโดยการเปิดโอกาสในชุมชนหมู่บ้านเป็นเจ้าของธุรกิจที่มีอำนาจเหนือตลาดที่มีอยู่ในสังคมไทย ในรูปแบบธุรกิจเพื่อสังคม

4) กระจายอำนาจทางการคลังไปสู่หมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยตรงโดยการร่างพระราชบัญญัติงบประมาณหมู่บ้าน

5) ปฏิรูปรัฐวิสาหกิจเพื่อคนจน และ

6) ควรปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าและบริการเพื่อคนจน

2. ผลการวิจัย พบว่า การบริหารการพัฒนาตามแนวทางระบบเศรษฐกิจทุนนิยม ที่มีโครงสร้างตลาดแบบผูกขาดยังมีส่วนทำลายระบบคุณค่าในสังคมไทย เรียงลำดับจากมากไปน้อย ตามค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ กล่าวคือ

- 1) การทำลายทุนมนุษย์
- 2) การทำลายทุนวัฒนธรรม
- 3) การทำลายความสมดุลของทุนกายภาพ
- 4) การทำลายทุนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5) การทำลายทุนทางสังคม และ
- 6) การทำลายทุนสถาบัน โดยมีค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุ เท่ากับ 0.819, 0.799, 0.694, 0.517, 0.338 และ 0.260 ตามลำดับ กล่าวคือ

1) การทำลายความสมดุลของทุนกายภาพ กล่าวคือ การสร้างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ

2) การทำลายทุนธรรมชาติ เนื่องจากทุนนิยมผูกขาดจะเร่งการใช้ทรัพยากรในโลกให้เร็ว ความเหลื่อมล้ำกดดันให้ชนชั้นกลางถึงล่างหรือคนจนไม่มีทางออก ต้องหันหน้าไปพึ่งทุนทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การจับสัตว์น้ำ การปลูกพืชเชิงเดี่ยว เป็นต้น

3) การทำลายทุนมนุษย์ เนื่องจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้คนรายส่วนหนึ่งมองคนเป็นสินค้าคือซื้อขายด้วยเงินได้ เช่น แรงงานต้องทำงานหนักหรือทำงานที่มีความเสี่ยงหรือมีผลกระทบต่อสุขภาพ หญิงขายยอมขายบริการทางเพศเพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน ชาวบ้านยอมขายสิทธิขายเสียงให้นักการเมือง เป็นต้น

4) ทำลายทุนสถาบัน เนื่องจากความร่ำรวยทำให้หัวหน้าครอบครัวที่มีเงินหันไปมีภรรยาน้อยหรือเมียน้อย ทำให้สถาบันครอบครัวแตกแยก พระสงฆ์หลายรูปอยากร่ำรวยการรวยสุดต้องทำผิดศีลเพื่อให้ได้มาซึ่งชื่อเสียงเงินทอง จนส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสถาบันสงฆ์ เป็นต้น

5) การทำลายทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เนื่องจากสังคมทุนนิยมทำให้โลกมีความเป็นโลกาภิวัตน์หรือโลกไร้พรมแดนโดยเฉพาะการสื่อสารและการเดินทาง ทำให้มีปรากฏการณ์วัฒนธรรมข้ามชาติ ซึ่งวัฒนธรรมบางอย่างไม่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย เช่น วัฒนธรรมการกินทำให้คนไทยหันไปกินอาหารฝรั่งส่งผลเสียต่อสุขภาพผลที่ตามมาการเป็นโรคไม่ติดต่อร้ายแรง เช่น เบาหวาน ความดัน หัวใจ และมะเร็ง เป็นต้น วัฒนธรรมการแต่งกายทำให้คนไทยส่วนหนึ่งแต่งกายไม่เหมาะสมโดยเฉพาะการแต่งกาย

ของเด็กวัยรุ่นที่ล่อแหลมทางเพศ วัฒนธรรมการเลือกคู่ครอง เช่น เขาวิชมนี่ค่านิยม
ชิงสุกก่อนห่าม ทำให้ค่านิยมการอยู่ก่อนแต่งงานมีแนวโน้มมากขึ้น เป็นต้น นอกจากนั้น
ยังพบอีกว่ายุคหนึ่งคนไทยหันมาใช้ภูมิปัญญาสากลแทนภูมิปัญญาไทย เช่น การใช้ยาฝรั่ง
แทนยาหรือสมุนไพรไทย การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชและแมลง เป็นต้น และ

6) ทำลายทุนทางสังคมหรือภาวะความไว้วางใจในสังคมลดลง ดังนั้น
เพื่อบรรเทาปัญหาดังกล่าวจึงให้ความสำคัญกับการสร้างทุนมนุษย์ จากสาระสนเทศ
ดังกล่าวข้างต้น หากต้องการให้ระบบคุณค่าที่มีผลต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของ
คนไทยทำลาย มีข้อเสนอ 2 ประการ คือ

1) ต้องรณรงค์ให้คนไทยรู้เท่าทันกับกระแสการพัฒนา โดยให้การศึกษา
ตลอดจนรณรงค์ให้คนไทยนำกระแสการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้
เพื่อลดภาระความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ ตลอดจนสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้ในอนาคต และ

2) นำประเด็นผลกระทบจากการพัฒนาต่อการทำลายคุณค่าในสังคมไทย
ไปกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ ตลอดจนการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาคที่เกี่ยวข้อง
โดยเฉพาะองค์การรัฐบาล

รายการอ้างอิง

- กฤษฎา สุวรรณระกูล. (2556). ก้นขายน. “ข้าแหละที่ดินเมืองไทยวันนี้อยู่ในมือใคร
ไม่ใช้ประโยชน์-เสียหายปีละ1.3แสนล้าน”. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา
<http://tcijthai.com/tcijthainews/view.php?ids=3085> (17 กันยายน 2556).
- กลุ่มคนผู้รับเหมา (นามสมมติ). ผู้รับเหมาที่ประสบการณ์ในการประมูลงานจากภาครัฐ.
2555. สัมภาษณ์เชิงลึก. 28 ตุลาคม.
- คาร์ล มาร์ก. (1867). **ว่าด้วยทุน (Das Kapital)**. แปลโดย เมธี เอี่ยมวราร. กรุงเทพฯ: ชีรธรรมส์.
คนเสื้อสีทอง (นามสมมติ). กลุ่มคนเสื้อสีภาคอีสาน ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้. 2555.
สนทนากลุ่ม. 5, 12, 9, 26 สิงหาคม.
- คนเสื้อสีส้ม (นามสมมติ). กลุ่มคนเสื้อสีภาคอีสาน ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้. 2555.
สนทนากลุ่ม. 1, 8, 15, 22 กรกฎาคม.
- ชุมพล เสมอจันทร์. (2547). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสำเร็จใน
การจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. พิษณุโลก: คุญินพนธ์ปริญญาเอก,
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2545). **คำประกาศแห่งยุคสมัย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
บุญศักดิ์ แสงระวี. (2546). **เศรษฐศาสตร์การเมือง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
ประเสริฐ ยังปากน้ำ. (2551). **แนวคิดทางสังคมว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียงในสังคมไทย**.
เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มนตรี พิริยะกุล. (2553). **ตัวแบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน**. ภาควิชาสถิติ
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชั่นส์
- วันรักษ์ มิ่งมณีนากิน. 2543. **หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ:
บริษัทโรงพิมพ์พัฒนาพาณิชย์ จำกัด.
- วรากรณ์ สามโกเศศ. (2549). “Yunus ผู้รับรางวัลโนเบลด้านติภาพ”. [ระบบออนไลน์].
แหล่งที่มา <http://www.nidambell1.net/ekonomiz/2006q4/2006october26p1.htm>.
(2 ธันวาคม 2549)
- วีรกร ตรีเศศ. (2546). **“เศรษฐศาสตร์เข้าใจทุนทางสังคมอย่างไร”**. มติชนรายสัปดาห์.
4 เมษายน: 20.

- สุทธชัย หยุ่น. (2554). **“ชี้พจนรข่าว”**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.youtube.com/watch?v=RDNDa4rIBC0\(1\)](http://www.youtube.com/watch?v=RDNDa4rIBC0(1)). (22 ตุลาคม 2554)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ สำนักงานนโยบายการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2555). **“ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาล ปีงบประมาณ 2555”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.mof.go.th/home/Press_release/News2012/121.pdf (3 ตุลาคม 2555)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด (พ.ศ. 2555-2559)**. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **“สถิติรายได้ประชาชาติ ของประเทศไทย”**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=94>. (2 เมษายน 2557)
- สำนักกระเปียบวิทยา. (2555). **“รายงานผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง จากโรงพยาบาล 33 แห่ง”**. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา www.boe.moph.go.th/Annual/AESR2012/main/.../5255_SIDTA.pdf (2 มิถุนายน 2546)
- สุริยจรัส เตชะตันมินสกุล. (2554). **ระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม**. เอกสารประกอบการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุภา ศิริมานนท์. (2517). **แคลิโตะลิสม์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เกล็ดไทย.
- อภิชัย พันธเสน. (2539). **แนวความคิด ทฤษฎี และภาพรวมของการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อภิชัย พันธเสน และปัทมาวดี โพชนุกูล ชูชูกิ. (2546). **ทุนทางสังคม: มรดกเก่าจะนำเราไปรอดจริงหรือ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Bank, Grameen. (2003). **“Auditors’ Report and Audited financial statements”**. [Online] Available <http://www.grameen-fo.org/bank/auditreport/auditReport03>. (31 December 2003).
- Brown, J. D. (2001). **Statistics Corner. Questions and answers about language testing statistics: How can we calculate item statistics for weighted item. Shiken: JALT Testing & Evaluation SIG Newsletter**, 5 (3), 12-15. Also retrieved December 6, 2006 , from the World Wide Web: http://www.jalt.org/test/bro_6.htm.

- Diamond Larry .(2004). **“What is Democracy”** [Online] Available <http://www.stanford.edu/~ldiamond/iraq/WhatIsDemocracy012004.htm>. (21 January, 2004).
- Prize, Nobel. (2006). **“Nobel Peace Prize 2006”**. http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/2006/ (29 September 2006).
- Putnam, D.R.. (1993). **Making Democracy Work Civic: Traditions in Modern Italy**. Princeton University Press.
- Tashakkori, A. and C. Teddlie (Eds.).(1998). **“Mixed Methodology. Combining Qualitative and Quantitative Approaches”**. Applied Social Research Methods Series. Thousand Oaks: SAGE Publications. 46: 37.
- Transparency International. (2011). **the global civil society organization leading the fight against corruption**. [Online] Available <http://www.transparency.org/cpi2011/results> (18 January 2011).
- UCLA.(2006). SPSS FAQ : **What does Cronbach's alpha mean** [Online] Available <http://www.ats.ucla.edu/STAT/SPSS/faq/alpha.html>. (6 December 2006).
- Yamane Taro. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. Tokyo: Harper International Edition.
- World Bank.(2003). **“The Policy Implication of Social Capital”**. [Online] Available <http://www.nesf.ie/documents/No28SocialCapital.pdf>. 30 June 2005.